Piotr Szal

Antoni Kunysz - wieloletni dyrektor Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej

Saeculum Christianum : pismo historyczno-społeczne 18/1, 183-191

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MUZEUM HISTORII POLSKI

Saeculum Christianum
18 (2011) nr 1

PIOTR SZAL

ANTONI KUNYSZ – WIELOLETNI DYREKTOR MUZEUM NARODOWEGO ZIEMI PRZEMYSKIEJ

Antoni Kunysz urodził się 13 VIII 1934 r. w podłańcuckiej wsi Kraczkowa, jako bliźniak z drugiego małżeństwa ojca Walerego Kunysza ze Stefanią z domu Peszko. Siostra jego o imieniu Józefa zmarła w dzieciństwie. Młodzieńcze lata upłynęły na pomocy ojcu w prowadzeniu gospodarstwa rolnego. Jako kilkuletni chłopiec Antoni Kunysz został ministrantem w miejscowym kościele parafialnym pw. św. Mikołaja Biskupa. Naukę podjął w Szkole Podstawowej w Kraczkowej jeszcze w latach okupacji hitlerowskiej i ukończył ją w 1948 r. Był uczniem bardzo pilnym i pracowitym, co zaowocowało w późniejszej karierze naukowo-badawczej i menedżerskiej[1].

Dalszą naukę Antoni Kunysz rozpoczął we wrześniu 1948 r. w gimnazjum im. Henryka Sienkiewicza w Łańcucie. Gimnazjum to słynęło z wysokiego poziomu nauczania oraz dyscypliny. Wychowawczynią jego była Ludmiła Taklińska, która uczyła języka polskiego, zaś nauczycielami historii byli najpierw Kazimierz Ziemiański, a później Piotr Lew. Ponadto Antoni Kunysz uczęszczał nadobowiązkowo na lekcje łaciny, prowadzone przez Władysława Borcza. Dzięki swym umiejętnościom i pracy Antoni Kunysz należał do grupy najpilniejszych uczniów. Przez cały okres gimnazjalny wraz z kolegami mieszkał na stancjach w Łańcucie i stołował się tam u sióstr boromeuszek. Wśród mieszkańców Łańcuta uczniowie wyróżniali się noszonymi obowiązkowo strojami studenckimi. Swoim zdyscyplinowaniem i kulturą osobistą wyróżniali się także poza szkołą. Ponadto w latach szkolnych Antoni Kunysz należał do Związku Młodzieży Polskiej oraz śpiewał w chórze szkolnym, który obsługiwał imprezy szkolne, jak i wszystkie większe imprezy odbywające się w powiecie[2]. Ostatnia klasa gimnazjum miała profil pedagogiczny, dzięki czemu Kunysz otrzymał w 1952 r. dyplom nauczyciela.

Ze względu na niespodziewaną chorobę w ostatniej klasie gimnazjalnej, egzamin dojrzałości mógł zdać dopiero we wrześniu 1952 r. Opóźnienie wy-

[1] W. K u n y s z, *Wścibski i wrazicki. Pamiętnik chłopa galicyjskiego.* Warszawa 1973, s. 154.

[2] R. N i e m i e c, *Archeologia Świadomości*. „Sprawy i Ludzie". T. 4:1985, s. 13.

wołane chorobą uniemożliwiło mu też przystąpienie do egzaminów wstępnych na studia wyższe. Zaraz po egzaminie dojrzałości wyjechał z rodzinnych stron, by podjąć od 1952 r. pracę w Państwowym Zakładzie Wychowawczym w Leśnicy Opolskiej w charakterze nauczyciela. W zakładzie tym pracował do 30 VIII 1953 r. W tym samym czasie podjął studia na Uniwersytecie Jagiellońskim na Wydziale Filozoficzno-Historycznym, obierając jako specjalizację archeologię. Wśród studentów znalazł szybko przyjaciół i włączył się w pracę Zrzeszenia Studentów Polskich, gdzie działał przez cały okres studiów. Był wyróżniającym się studentem, za bardzo dobre wyniki został nagrodzony w 1957 r. miesięczną praktyką w muzeach i placówkach archeologicznych Czechosłowacji. W okresie studiów uczestniczył również w wielu obozach naukowo-badawczych (m.in. w Będzinie, Nowej Hucie, Krakowie, Biskupinie). Znalazł też czas na pracę zarobkową. Krótko, bo od 10 IV 1956 r. do 1 sierpnia 1956 r. pracował jako asystent w Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Krakowie.

Na studiach był nadzwyczaj ambitnym i pilnym uczniem. Przygotowana przez niego praca magisterska nosiła tytuł *Pradzieje powiatu łańcuckiego, przemyskiego i jarosławskiego w województwie rzeszowskim*, a jej promotorem został prof. dr hab. Rudolf Jamka. Studia ukończył 16 X 1957 r., uzyskując stopień magistra historii kultury materialnej. Wyróżnieniem za wzorowe wyniki było otrzymane przezeń zaproszenie wystosowane przez Uniwersytet Jagielloński na inaugurację roku akademickiego 1957/58 oraz odebranie nagrody pieniężnej[3].

Po zakończeniu studiów Antoni Kunysz wrócił w rodzinne strony i w dniu 1 X 1957 r. rozpoczął pracę jako asystent w Dziale Archeologii Muzeum Okręgowego w Rzeszowie. W tym okresie nasila się aktywność Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego, co związane było także z ogólnokrajowymi przygotowaniami do obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego. Już jesienią 1957 r. Kunysz wziął udział w pracach wykopaliskowych w Nisku. W roku następnym badania archeologiczne Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego objęły Jarosław, Biecz, Dąbie oraz Rzeszów w dzielnicy Staromieście. Wszystkie te eksploracje prowadzone były pod kierownictwem Wojewódzkiego Podkarpackiego Konserwatora zabytków Archeologicznych Kazimierza Moskwy. Antoni Kunysz brał w nich czynny udział i w 1958 r. został kierownikiem prac wykopaliskowych realizowanych na dziedzińcu zamkowym w Przemyślu. Prace te prowadzone były pod nadzorem prof. dr hab. Rudolfa Jamki. Badania dały początek serii penetracji archeologicznych, ukoronowaniem których było sensacyjne odkrycie przez Antoniego Kunysza w 1961 r. fragmentów rotundy romańskiej pod prezbiterium katedry prze-

[3] A. K o p e r s k i, *Antoni Kunysz 1934 – 1991*. W: *Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za lata 1991 – 1992*. Red. W. P o r a d y ł o. Przemyśl 1993, s. 45-49.

myskiej. Zaznaczyć należy, że prace wykopaliskowe, w których Kunysz brał udział, miały znaczenie ogólnopolskie. Już w 1959 r. awansował na kierownika Działu Archeologicznego Muzeum w Rzeszowie. Współpracując z Kazimierzem Moskwą przyczynił się do ratowania stanowisk archeologicznych oraz ich naukowego rozpoznania. Interesował się głównie osadami wczesnośredniowiecznymi, takimi jak Manasterz, Klęcie, Żurawiczki, Chłopice, Urzejowice. W l. 1961 i 1962 prowadził wykopaliska w Trzcinicy, Przeczycy i Lisowie. Badania na ciałopalnym cmentarzysku w Trepczy koło Sanoka zainspirowały go do przedstawienia teorii zasiedlenia tych ziem przez Chorwatów, czego konsekwencją były liczne publikacje. Popularyzował też archeologię przez organizację wystaw objazdowych: *Rzeszowskie w zaraniu dziejów* oraz *Dzieje społeczeństw pierwotnych na ziemiach polskich*. Razem z Kazimierzem Moskwą i Józefem Jankowskim był inicjatorem i współautorem *Sprawozdań Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego*, których pierwszy zeszyt ukazał się w 1961 r. Ponadto brał udział w regionalnych i ogólnopolskich konferencjach naukowych. Na konferencjach tych wygłaszał referaty dotyczące osadnictwa wczesnośredniowiecznego w Polsce południowo-wschodniej. W l. 1959-1963 Antoni Kunysz przebywał kilkakrotnie w NRD, ZSRR i Czechosłowacji na wyjazdach szkoleniowych oraz jako członek oficjalnych delegacji[4].

W 1963 r. nastąpiły dwa ważne fakty w życiu Antoniego Kunysza. W tymże roku zmienił stan cywilny oraz przeniósł się do Przemyśla. 1 VIII 1963 r. objął stanowisko dyrektora Muzeum Regionalnego w Przemyślu. Działania swe rozpoczął od reorganizacji placówki. Personelowi zlecił uporządkowanie magazynów muzealnych, wygospodarował kilka nowych pomieszczeń, zwiększył liczbę etatów, przeprowadził spis wszystkich eksponatów. Muzeum zintensyfikowało działalność wystawienniczą. Zorganizowano szereg wystaw jego autorstwa. Bardzo szybko rosła też frekwencja w Muzeum. Poza tym z jego inspiracji podjęto wiele różnych akcji na odcinku współpracy między muzeum a szkołą. Wraz z nauczycielami przemyskimi zorganizowano szereg konferencji i sympozjów. W 1963 r. utworzono w Przemyślu Oddział Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, co spowodowało duże ożywienie w badaniach etnograficznych. Na marginesie można dodać, że Antoni Kunysz w l. 1963-1965 pełnił funkcję wiceprezesa tego towarzystwa. Wraz z Andrzejem Koperskim później znanym przemyskim archeologiem, przeprowadził wiele badań, a zdobyte eksponaty wzbogaciły zbiory muzealne. Badania były prowadzone głównie na terenie Przemyśla i okolic. Pod nadzorem naukowym byłego promotora Antoniego Kunysza prof. dr hab. Rudolfa Jamki, Antonii Kunysz i Andrzej Koperski przeprowadzili szereg badań archeologicznych.

[4] Z. Z i ę b o l e w s k i, *Wyniki badań archeologicznych w Przemyślu*. „Nowiny". R. 1959, nr 14, s. 4.

Na uwagę zasługuje odkrycie pieców garncarskich w Przemyślu przy ulicach Krasińskiego i Kosynierów. Antoni Kunysz był także inicjatorem i współautorem prac wykopaliskowych na stanowiskach: Wybrzeże Ojca Świętego w Przemyślu, Prałkowce, Krasiczyn-Zamek, Sierakośce, Fedropol, Jarosław – klasztor sióstr Benedyktynek pw. św. Mikołaja, Manasterz, oraz badań archeologiczno-architektonicznych w Posadzie Rybotyckiej, Łańcucie-Zamku, Medyce, a także na zamku i rynku w Przemyślu. W badaniach tych brali udział często pracownicy naukowi i studenci z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Politechniki Krakowskiej, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Wrocławskiego i Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie[5]. Antoni Kunysz systematycznie publikował relacje z badań archeologicznych w „Sprawozdaniach Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego" oraz w „Roczniku Przemyskim", „Roczniku Rzeszowskim", „Roczniku Jarosławskim" a także w „Roczniku Lubaczowskim". Ponadto doniesienia o odkryciach zamieszczał w ogólnokrajowych czasopismach archeologicznych. W 1966 r. zaproponował czytelnikom poważną rozprawę na temat osadnictwa otwartego w Polsce południowo-wschodniej od VI do XIII w., która ukazała się w „Wiadomościach Archeologicznych". Interesował się także problematyką kultury materialnej okresu wczesnośredniowiecznego, m.in. pisał o roli źródeł słownych w procesach osadniczych, obróbce drewna i budownictwie drewnianym, hutnictwie, handlu. W 1971 r. odkrył w Przemyślu wraz z Andrzejem Koperskim system średniowiecznych studni i wodociągów. Na Zasaniu – ślady osady rzymskiej i neolityczne cmentarzysko kultury ceramiki sznurowej. Przy ulicy Łukasińskiego zlokalizował osadę neolityczną, łużycką i wczesnośredniowieczną. Na temat archeologii pisał w takich wydawnictwach jak „Rocznik Przemyski" czy „Sprawozdania z posiedzeń naukowych i działalności TPN w Przemyślu". Należy wspomnieć o monografiach *Tysiąc lat Przemyśla* i *Siedem wieków Przeworska*, których był redaktorem lub współredaktorem. Był także redaktorem katalogów i przewodników po wystawach archeologicznych[6].

Wracając do tematyki muzealnej, należy zauważyć, że wszechstronna i szeroka działalność dyrektora Antoniego Kunysza miała wpływ na decyzję Ministra Kultury i Sztuki z 1966 r., kiedy to nadano kierowanej przez niego placówce nowy statut i zmieniono jej nazwę na Muzeum Ziemi Przemyskiej. Zasięg terytorialny Muzeum objął tę część ziemi przemyskiej, która pozostawała w granicach II Rzeczypospolitej.

---

[5] Archiwum Zakładowe Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej, *Wspomnienia mgr Andrzeja Koperskiego przechowywane w teczce* „Badania Archeologiczne na terenie Ziemi Przemyskiej", b. sygn.

[6] J. K o s t e k, *Przeszłość – Przyszłości. Dzieje Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej*. R. 2000, s. 54-55.

W drugiej połowie lat 60. nastąpił dalszy rozwój działalności Muzeum. Działalność wydawniczą zainicjowano od kilku składanek, folderów i katalogów popularyzujących urządzane wystawy; działalność ta będzie rozwijać się później znacząco. Antoni Kunysz był pomysłodawcą organizowanych corocznie od 1968 r. „Ogólnopolskich przeglądów plakatu muzealnego i ochrony zabytków". Dzięki osobistemu zaangażowaniu dyrektora otwarto w 1969 r. w Muzeum w Przemyślu wielkoformatową panoramę bitwy pod Somosierrą autorstwa Wojciecha Kossaka i Michała Wiewiórskiego, otwarto dwie filie na terenie miasta: Muzeum Pamiątek I Wojny Światowej w Bramie Fortecznej (kwiecień 1968) oraz Przemyskie Muzeum Walki i Męczeństwa w zabytkowym budynku byłej szkoły katedralnej (wrzesień 1969), w Dubiecku zaś utworzone zostało Muzeum Biograficzne Ignacego Krasickiego (kwiecień 1969).

W grudniu 1969 r. rozpoczął się długotrwały kapitalny remont muzeum, który trwał do grudnia 1974 r. W tym trudnym okresie Antoni Kunysz zdobywał nieosiągalne w owym czasie materiały budowlane i instalacyjne, nadzorując jednocześnie prace archeologiczne prowadzone na terenie Przemyśla. Prace remontowe budynku głównego Muzeum spowodowały, że placówka zyskała nowy blask. Zainstalowano wówczas czujniki przeciwpożarowe i alarmowe oraz centralę telefoniczną. Dziesięciolecie pracy w Muzeum w Przemyślu przypadło właśnie Antoniemu Kunyszowi na ten trudny okres.

Otwarcie Muzeum po generalnym remoncie Dyrektor Kunysz zaplanował z wielkim rozmachem. Poszczególne działy muzealne wzbogaciły się o nowe eksponaty, przygotowały kilka wystaw. W ramach wymiany kulturalnej Antoni Kunysz nawiązał kontakt z placówkami muzealnymi Słowacji, ZSRR i Węgier. Przemyskie muzeum zyskało w tym czasie okazję do zaprezentowania swoich wystaw za granicą i odwrotnie, w Przemyślu można było podziwiać eksponaty z zaprzyjaźnionych muzeów. Sam dyrektor prowadził często odczyty poza granicami kraju (ZSRR, Węgry). Szczególnie owocną współpracę prowadziło Muzeum przemyskie z Muzeum Istvana Dobo w Egerze na Węgrzech oraz z Obwodem Lwowskim na Ukrainie.

Stopniowo dzięki staraniom Antoniego Kunysza wzrosła ranga Muzeum. Dzięki decyzji wojewody przemyskiego z dniem 14 VII 1975 r. Muzeum Ziemi Przemyskiej awansowało do roli Muzeum Okręgowego[7]. Sprawowało ono wtedy nadzór merytoryczny nad muzeami w Przeworsku, Jarosławiu, Lubaczowie.

W tym czasie Antoni Kunysz rozpoczął przygotowania do obchodów 70-lecia Towarzystwa Przyjaciół Nauk i Muzeum Okręgowego w Przemyślu,

[7] Archiwum Zakładowe Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej (dalej: AZ MNZP), *Decyzja Wojewody Przemyskiego z dniem 14 lipca 1975 r. awansująca Muzeum Ziemi Przemyskiej do roli Muzeum Okręgowego*, znak: 1694/75, sygn. 56/75.

które przypadały w 1979 r. Następnym sukcesem, jakim mógł się poszczycić dyrektor, było przejęcie przez Muzeum Okręgowe w Przemyślu w 1977 r. warownej cerkwi w Posadzie Rybotyckiej. W l. 1982-1983, wystarał się o kolejne budynki przeznaczone na oddziały Muzeum: kamienice Rynek 9 i Serbańska 7 oraz Wieżę Zegarową z przeznaczeniem na Muzeum Ludwisarstwa[8].

W 1983 r. zbliżało się 75-lecie Muzeum Okręgowego. W tedy też mijało 20 lat od kiedy Antoni Kunysz objął stanowisko dyrektora Muzeum w Przemyślu. Rezultatem jego zaangażowania i wieloletniej pracy w służbie muzeum i kulturze ziemi przemyskiej była decyzja Ministra Kultury i Sztuki prof. dr Kazimierza Żygulskiego z dnia 4 V 1984 r. o zmianie nazwy na Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej[9]. Dnia 22 VII 1984 r., dyrektor otrzymał od ministra Żygulskiego list gratulacyjny z wyrazami uznania i szacunku za aktywną pracę. W dniach 14-15 IX 1984 r. odbyły się w Przemyślu obchody jubileuszowe 75-lecia Muzeum. W obchodach wzięły udział przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz władze polityczne województwa. Poza tym w uroczystościach uczestniczyła liczna, bo ponad stuosobowa grupa dyrektorów muzeów z całej Polski. Przybyły również dwie delegacje zagraniczne zaprzyjaźnionych muzeów ze Lwowa i Egeru. Dyrektor wygłosił referat okolicznościowy o dorobku 75 lat Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej. W salach Muzeum otwarto wystawę *Najcenniejsze nabytki Muzeum w Przemyślu w latach 1944-1984*. Pokazano wówczas 568 eksponatów z różnych dziedzin sztuki. Ekspozycja ta w roku następnym została uhonorowana ogólnopolską nagrodą główną za „Najciekawsze wydarzenie muzealne". Dyrektor otrzymał natomiast od Ministerstwa Kultury i Sztuki nagrodę indywidualną za osobisty wkład pracy w gromadzenie zabytków i koncepcję wystawy[10].

Antoni Kunysz był osobą popularną i znaną w Przemyślu, a jego dokonania kulturalne i menedżerskie znane były władzom miasta i województwa. Niestety uczestnicząc w programie telewizyjnym *Niedziela w Przemyślu* w dniu 26 V 1985 r. sformułował krytyczne opinie pod adresem polityki kulturalnej władz miejskich. Stało się to przyczyną nagonki na jego osobę, a jednocześnie z jej elementów było zbieranie materiałów, które mogłyby spowodować usunięcie go z zajmowanego stanowiska. W konsekwencji została zarządzona w Muzeum inwentaryzacja eksponatów i całego material-

[8] T a m ż e, *Sprawozdanie roczne działalności Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w Przemyślu za rok 1983, sygn.* A 1234.

[9] T a m ż e, *Decyzja Ministra Kultury i Sztuki prof. dr Kazimierza Żygulskiego z dnia 4.V. 1984 roku podnosząca przemyskie muzeum do rangi Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej,* sygn. 55/84.

[10] T a m ż e, *Pismo Antoniego Kunysza z dnia 31.01.1988 r. skierowane do Pani prof. dr Ewy Łętowskiej – Rzecznika Praw Obywatelskich, wyjaśniające przyczyny odwołania ze stanowiska Dyrektora Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w Przemyślu,* sygn. I/88.

nego inwentarza, która wykazała niewielkie braki drobnych przedmiotów. W placówce muzealnej takie braki są w pewnym sensie do usprawiedliwienia, ale władzom potrzebny był pretekst. Postawiono też Kunyszowi tak ważny w tamtych czasach zarzut ideologiczny, a mianowicie przedwczesne zdjęcie wystawy o tradycjach rewolucyjnych województwa przemyskiego. Dnia 20 VI 1985 r. dyrektor stawił się na wezwanie w Wydziale Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Przemyślu, gdzie otrzymał pismo z 19 VI 1985 r. podpisane przez ówczesnego wojewodę przemyskiego Andrzeja Wojciechowskiego. Zawierało ono natychmiastowe odwołanie ze stanowiska dyrektora muzeum z trzymiesięcznym wypowiedzeniem umowy o pracę. Tym samym Antoni Kunysz przestał pracować dopiero 30 IX 1985 roku[11]. W ten bezwzględny sposób został upokorzony człowiek, który oddał połowę swego życia muzeum i kulturze ziemi przemyskiej. Zapomniano o wszystkim, co zrobił przez te długie lata dla Przemyśla, muzealnictwa i nauki polskiej.

Antoni Kunysz nie chciał się pogodzić z tą niesprawiedliwością. Podjął walkę, która trwała pięć lat i kosztowała go wiele zdrowia. Swoją sytuację oparł Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich i Społeczną Komisję Pojednawczą w Warszawie[12]. Zachodzące w Polsce po 1989 r. przemiany demokratyczne doprowadziły do zmiany władz w województwie przemyskim. Jego sprawa była rozpatrywana przez Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie, który wyrokiem z dnia 12 VII 1990 r. przywrócił go do pracy[13]. Nie wyraził on jednak chęci powrotu na zajmowane wcześniej stanowisko dyrektora Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej.

Po odwołaniu ze stanowiska dyrektora Muzeum Narodowego w Przemyślu w 1985 r., Antoni Kunysz podjął pracę jako wykładowca w Instytucie Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie. Tam też szybko zyskał szacunek i sympatię nowych współpracowników i kontynuował karierę naukową i społeczną.

Podsumowaniem wieloletniej pracy naukowej było uzyskanie tytułu doktora nauk humanistycznych Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. W dniu 19 VI 1987 r. Antoni Kunysz przedstawił rozprawę pt. *W służbie kultury i regionu*, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Stefana Skowronka. Wyrazem uznania dla promowanego

---

[11] T a m ż e, *Wniosek Wojewody Przemyskiego Andrzeja Wojciechowskiego z 4 września 1985 r. w sprawie odwołania ze stanowiska dyrektora Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w Przemyślu Ob. Antoniego Kunysza*, sygn. I/88.

[12] T a m ż e, *Pismo Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 14 listopada 1988 r. znak: RPO (11100)88/VIII-1 skierowane do Pana Antoniego Kunysza w sprawie ponownego zatrudnienia na stanowisku Dyrektora Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej*, sygn. I/88.

[13] T a m ż e, *Wyrok Sądu Wojewódzkiego Pracy i Ubezpieczeń w Rzeszowie z dnia 12 lipca 1990 r., sygn. IV. P. 39/90,* sygn. I/88.

doktora było otrzymanie w 1987 r. od rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie nagrody II stopnia za pracę naukową. Wiosną 1990 r. Antoni Kunysz odbył wraz z prof. dr hab. Józefem Półćwiartkiem ostatnią podróż naukową do Lwowa i Drohobycza.

Na przełomie lat 1990 i 1991 dały o sobie znać symptomy poważnej choroby nowotworowej . Dr Antoni Kunysz walczył z nią mężnie do końca, wydawało się, że energia wewnętrzna jest w stanie przezwyciężyć chorobę. Zmarł w dniu 4 IX 1991 r., w wieku 57 lat[14]. Został pochowany 6 IX 1991 r. na cmentarzu głównym w Przemyślu przy ul. Słowackiego[15].

Antoni Kunysz przez wszystkie lata włączał się w realizację polityki kulturalnej Polski nie tylko jako pracownik i działacz kultury, ale również jako (od 1960 r.) aktywista partyjny. Trzeba jednak zauważyć, że w tamtych czasach niema każde stanowisko kierownicze, było związane z byciem członkiem PZPR. Ze względu na swoją popularność i pozycję był doceniany przez ówczesne władze miejskie PZPR. Pełnił on nawet funkcję lektora Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Przemyślu w l. 1969-1972 i 1975-1983, przeprowadzając pogadanki uświadamiające w zakładach pracy. Był też członkiem Komisji Kultury Miejskiej Rady Narodowej w Przemyślu, a w trudnych latach 1981-1984 stanu wojennego pełnił funkcję Przewodniczącego Miejskiej Rady Narodowej w Przemyślu.

Wydawałoby się, że życie Antoniego Kunysza było wypełnione pracą tak szczelnie, że nie miał już czasu dla najbliższej rodziny: żony oraz dwojga dzieci, syna Przemysława i córki Doroty. Wprost przeciwnie, był dla nich przykładnym mężem i ojcem. Potrafił nawet przez szereg lat pełnić funkcję Przewodniczącego Komitetu Rodzicielskiego przy Szkole Podstawowej nr 2 w Przemyślu, gdzie uczęszczały jego dzieci nieprzerwanie od 1971 do 1987 r. Później kontynuował taką samą działalność w I LO w Przemyślu[16].

Cechy charakteru, którymi wyróżniał się Antoni Kunysz sprawiły, że sprawdził się zarówno w roli dyrektora, jak i pedagoga. Był człowiekiem wielkiego serca i umysłu. Zawsze wzbudzał zainteresowanie słuchaczy. W każdym środowisku, w którym przebywał, był lubiany za aktywność i pracowitość. Był jednostką nieprzeciętną, stąd też pełnił ogromną ilość funkcji społecznych. Aktywność ta budziła i budzi wielki szacunek ludzi, którzy go znali.

Pamięć o nim, mimo upływu lat istnieje nadal w naszej pamięci. Jego książki i publikacje naukowe służą młodemu pokoleniu do pisania referatów, prac licencjackich i magisterskich, a osiągnięcia społeczne i menażerskie stanowią wzór do naśladowania.

---

[14] J. W o ś - N y c z o w a, *Emocje opadają więzi zostają*. „Profile". R. 1987, s. 16-17

[15] Zb. Ś w i ę c h, *Odpoczniesz w biegu*. „Dziennik Polski". R. 1989, nr.238, s.5.

[16] M. K r y c z k o, *Dr Antoni Kunysz*. „Rocznik Przemyski". T. 28: 1991-1992, s. 344-345.

Anthony Kunysz - langjähriger Leiter des Nationalmuseums Przemyśl
Zusammenfassung

Anthony Kunysz, Archäologe, Museum, Humanist, Pädagoge, Kultur-Aktivist und Sozialarbeiter, wurde am 13 August 1934 im Dorf Kraczkowa Lancut einer Bauernfamilie geboren. Dort, in 1948, von der Grundschule absolviert. Weitere Studien von Antoni Kunysz begann im September 1948 in der weiterführenden Schule. Henryk Sienkiewicz in Lancut. Senior High School hatte ein pädagogisches Profil, so dass im Jahr 1952 erhielt ein Diplom in der Lehre. Im Jahre 1953 schrieb er sich an der Fakultät für Philosophie und Geschichte an der Jagiellonen-Universität, die Wahl der Richtung der polnischen Archäologie. Während seines Studiums war er in vielen Lagern teilgenommen, Forschungseinrichtungen (z. B. in Bedzin, Nowa Huta, Krakau, Biskupin), war er auch auf monatlicher Praxis in Museen und archäologischen Stätten in der Tschechoslowakei. Er graduierte 1957 mit einem sehr guten Ergebnis. Das Thema der Dissertation war Vorgeschichte Łańcut Gemeinde, Przeworski und Jaroslawl in der Provinz vorgelegt. Rzeszow. Nach dem Studium kehrte er in seine Heimat und arbeitete als Assistent in der Abteilung für Archäologie des District Museum in Rzeszów. In der gleichen Saison unabhängig gemacht, langfristige Forschungsergebnisse zu wichtigen Teams Sedimenten und Altstadt (Biecz, Niedrig, Dabie, Przemyśl). Spezielle Untersuchungen haben die Ergebnisse auf dem Castle Hill in Przemysl produziert, war eine Offenbarung der Enthüllung im Jahre 1961, die romanische Rotunde unter dem Presbyterium der Kathedrale von Przemysl.

In den Jahren 1959-1963 leitete die Abteilung des Archäologischen Museums in Rzeszów. Im Jahr 1963 begann er seine neue Phase in der Leben und Werk. Dann dauerhaft Przemysl, wo er dyrekturę verabschiedete gegründet 1909 von den National Museum von Przemysl. Funktion bekleidete er ununterbrochen bis 1985, die zu einer erheblichen Ausweitung dieser Möglichkeit. Museum der Przemysl wurde die Nummerierung in dem Land und kulturelle Zentrum der Forschung.

Er befasste sich mit den Problemen der materiellen Kultur des frühen Mittelalters, darunter schrieb über die Rolle der Medien von Salz, Holz und Holzbau, Metallurgie, Handel. Er war Mitherausgeber mehrerer Veröffentlichungen, die einen prominenten Platz eingenommen Archäologie: „. Materialien und Studien in Museen“, „Jahrbuch der Przemysl“, „Berichte der wissenschaftlichen Sitzungen und Aktivitäten der TPN in Przemysl“, mehrere Bände Es sollte auch wesentliche Monographien Thousand Years of Industry „und“ The Seven Ages Przeworsk. „ Er war auch der Herausgeber von Verzeichnissen und Führungen, archäologische Ausstellungen.

Im Jahr 1985, nach der Annullierung es von den Behörden der Funktionen des Direktors des Nationalmuseums von Przemysl, er selbst in das wissenschaftliche Arbeiten in der Pädagogischen Hochschule in Rzeszów gewidmet. Er lehrte im Bereich der Archäologie und Geschichte. Auch im Jahr 1987 an der Pädagogischen Hochschule in Krakau Dissertation Fr. abgeschlossen Im Dienst der Kultur und Region.

Er starb am 4 September 1991, im Alter von nur 57 Jahren an Krebs.

Übersetz von Agnieszka Przecherka